Redacţiunea Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henrie Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebarg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi,
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 227. Braşovŭ, Sâmbătă, 12 (24) Octomvre. 1891.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvre 1891 st. vechiu s'a deschisŭ **nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe şése lunĭ 1 fl.

Pentru România şi străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe şése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Braşovŭ, 11 Octomvre v.

Ḑiua de 20 Octomvre n. c. a fostŭ pentru partida contelui Apponyi o ḑi mare, căcĭ în acéstă ḑi ea se lăpĕdă de numele sĕu celŭ vechiu şi trecù prin „botezulŭ focului“, cum îlŭ numĭ Apponyi, primindŭ numele de „partidă naţională“.

Insă-şi numirea „naţională“ ne indică, că botezulŭ prin care a trecutŭ partida contelui Apponyi n'a fostŭ făcutŭ „după rênduéla lui Melchisedecŭ,“ căcĭ de pĕcatulŭ strămoşescŭ alŭ ideei de statŭ naţionalŭ maghiarŭ nu s'au curăţitŭ noii proseliţĭ.

Tocmai fiind-că nu s'au curăţitŭ de acestŭ mare pĕcatŭ strămoşescŭ, se vede, că consciinţa li-a şoptitŭ sĕ nu se atingă şi la atributulŭ de „liberalŭ“, căcĭ acestŭ atributŭ ei nu îlŭ merită.

Conceptulŭ ideei de „statŭ naţionalŭ maghiarŭ“ conţine în sine tirăniă, despotismŭ şi volniciă, va sĕ ḑică este identicŭ cu maghiarisarea forţată, ér acésta stă în diametrală oposiţiă cu conceptulŭ „liberalismŭ“.

Numai astfelŭ se póte esplica pe cale logică entusiasmulŭ, cu care membrii partidei lui Apponyi au primit unanimŭ numele de: partidă „naţională“ şi nu: „liberal-naţională“, după cum era sĕ se numéscă la începutŭ.

Se nasce acum întrebarea, cum se unescŭ aspiraţiile partidei apponyiste de a veni la guvernŭ, cu noua numire, ce şi-a luat'o acéstă partidă?

In fruntea unui statŭ poliglotŭ, e lucru firescŭ, că nu póte şi nu e logicŭ de a veni o partidă „naţională“ şi mai vĕrtosŭ o partidă naţională ca a lui Apponyi, care a declaratŭ categoricŭ, că ea are în vedere „interesele naţiunei maghiare“ şi „întărirea statului naţionalŭ maghiarŭ“, ceea ce este identicŭ cu ignorarea intereselorŭ locuitorilorŭ nemaghiarĭ, carĭ constituescŭ majoritatea în statŭ.

Dér ce-i pasă contelui Apponyi de logică, când elŭ scie, că la noi tóte lucrurile mergŭ anapoda şi pe dosŭ.

Pentru a ajunge la putere, elŭ are lipsă de popularitate, ér popularitate înaintea „naţiunei“ scie contele Apponyi, că în timpulŭ de astăḑĭ numai printr'o politică esclusivistă de rassă se póte câştiga. De popularitatea naţionalităţilorŭ elŭ nu are lipsă, deórece acestea, bine că formézǎ majoritatea în statŭ, în parlamentŭ însĕ n'au nicĭ o putere.

Din punctulŭ de vedere alŭ intereselorŭ sale, partida apponyistă a lucratŭ aşa-déră corectŭ, când şi-a luatŭ numirea de „naţională“; de sigurŭ, că acéstă numire va fi întimpinată cu simpatiă din partea politicilorŭ maghiarĭ, de-órece ea implică în sine esclusivismulŭ de rassă şi în acésta cu toţii suntŭ uniţĭ.

Pe noi nu ne-arŭ fi genatŭ întru nimicŭ, décă pe lângă „naţională“, acéstă partidă şi-ar fi însuşitŭ şi atributulŭ de „liberală“, deórece suntemŭ convinşĭ, că décă partida lui Szapary a meritatŭ sĕ răpéscă acestŭ atributŭ, de sigurŭ şi partida lui Apponyi merită sĕ-lŭ răpéscă.

Nicĭ de aceea nu ne tememŭ, că Apponyi va veni la guvernŭ, căcĭ deşi a lui partidă va fi „naţională“, noi suntemŭ sigurĭ, că „în interesulŭ naţiunei sale“ nu va puté prigoni naţionalităţile mai multŭ, decâtŭ le prigonesce astăḑĭ adversarul sĕu Szapary. — Fiă-care face numai câtŭ póte...

Fiţĭ dér fericiţĭ voi, cei ce moşteniţĭ pămêntulŭ!

CRONICA POLITICĂ.

— 11 (23) Octomvre.

— In *Francia* s'au începutŭ din nou **manifestaţiunile pentru Rusia.** In oraşulŭ *Bussang*, din incidentulŭ înaugurărei unei nouĕ linii ferarate, s'a datŭ unŭ banchetŭ, la care Iules *Ferry* ţinù unŭ toastŭ în onórea poporaţiunei Voghesilorŭ accentuândŭ, că unŭ poporŭ mare este o mare industriă, ambele trebue se aibă instrumente potrivite; elŭ nu simte nicĭ o mustrare de consciinţă asupra cheltuelilorŭ de milióne pentru construirea de linii ferate, ci felicită pe ministrulŭ lucrărilorŭ publice, că acesta nu cruţă nicĭ o ostenélă pentru a fi în totŭ loculŭ de faţă. Mai departe se anunţă o nouĕ înfrăţire *ruso-francesă* din incidentulŭ sosirei în postulŭ Brest a duorŭ fregate rusescĭ „Minim“ şi „Dimitri Donskoi“. Consiliulŭ comunalŭ din Brest, a numitŭ o comisine festivă pentru ca sĕ arangeze serbările ce se vorŭ da în onórea Ruşilorŭ. Primarulŭ oraşului Brest, a publicatŭ următorulŭ apelŭ: „Fregatele rusescĭ „Minim“ şi „Dimitri Donskoi“, sosescŭ din Kronstadt, ca sĕ visiteze pe admiralulŭ Gervais şi pe escadra sa. Eu apelezŭ la patriotismulŭ vostru, pentru ca sĕ sĕrbătoriţĭ unirea celorŭ douĕ marine amice, în apele francese. Sĕ fâlfăe la tóte ferestrele stindardele rusescĭ şi francese, ca semnŭ alŭ alianţei între aceste douĕ marĭ naţiunĭ. „Trăéscă Rusia! Trăéscă Francia!“

— Corespondentulŭ din Paris alŭ ḑiarului „*Times*“ esplică ast-felŭ **întrevederea dela Monza:** Francia şi Rusia, ḑice elŭ, erau în vorbă pentru încheierea unui tratatŭ. In acestŭ scopŭ, trebuia sĕ se scie ce se întêmplă cu tratatulŭ alianţei întreite, mai cu sémă cu clausele privitóre la Italiă, care fiind cea mai slabă, trebuia se aibă garanţiile cele mai însemnate. Fiind-că Francia nu putea sĕ obţină lămuririle pe carĭ le dorea, s'a credutŭ, că d. de Giers ar puté sĕ obţie celŭ puţinŭ nisce asigurărĭ, carĭ ar da o ideiă de spre natura tratatului din cestiune. Aceste asigurărĭ au fostŭ date dlui de Giers chiar de către regele Italiei, care a repetatŭ în modŭ solemnŭ, ceea ce declarase deja ambasadorului francesŭ la Roma, anume, că acestŭ tratatŭ ţintesce numai pacea, că aranjamentulŭ celorŭ trei puterĭ e curatŭ defensivŭ, nimenĭ dintre ele neputândŭ lua ofensiva de câtŭ pe risiculŭ si pericolele sale şi fără de a angaja rĕspunderea aliaţilorŭ sĕi. Acésta e, încheiă corespondentulŭ lui „Times“, resultatulŭ întrevederei dela Monza.

— Ḑiarulŭ din Londra „Morning Post“ află din *Paris* şi *Berlin*, că *visita lui Giers* la **Milanŭ** şi la *Monza* a fostŭ fără nicĭ unŭ resultatŭ din punctulŭ de vedere alŭ diplomaticei rusescĭ. Regele *Umberto* asigură pe d. Giers, că alăturarea Italiei la tripla alianţă a urmatŭ numai în interesulŭ păcii. Pentru dovedirea acestei asigurărĭ, se oferi regele Umberto, sĕ-'i arate dlui de Giers, textulŭ tratatului alianţei triple. Giers observă însĕ zimbindŭ, că *elu deja cunósce pe deplinŭ conţinutulŭ acestui documentŭ.*

SCIRILE ḐILEI.

— 11 (23) Octomvre.

„Confederaţiunea balcanică“. Sub acestŭ nume s'a constituitŭ o societate în Belgradŭ pentru promovarea unirei tuturorŭ popórelorŭ balcanice, care şi-a şi începutŭ activitatea, declarândŭ, că pentru

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Mirésa din Ariccia.

Novelă de F. de Gaudy.

(Fine.)

Mario Camucci întrà, după cum prevĕḑuse Pagnotto, în Mercurea următóre prin Pórta San Giovani, încetŭ pe măgarulŭ sĕu încărcatŭ cu coşurĭ cu póme. Unŭ servitorŭ din Ariccia a lui Savelli, începù sub pórtă sĕ vorbéscă în modŭ nepăsătorŭ cu călăreţulŭ, pe când soldaţii de pază — carĭ din fire suntŭ fórte iubitorĭ de cértă, cu deosebire când voeau sĕ le trécă timpulŭ mai iute — legară fără sĕ fiă observaţĭ, unŭ mănunchiŭ de mărăcinĭ sub códa măgarului. Animalulŭ acesta, dealtmintrelea fórte blândŭ, abia simţise sub códă noulŭ ordinŭ alŭ mărăcinelui, şi şi începù sĕ protesteze energicŭ, sărindŭ şi sbierândŭ, şi în fine punêndu-şĭ capulŭ între picióre începù a svîrli cu piciorele dinapoi, aşa încâtŭ atâtŭ călăreţulŭ, câtŭ şi coşurile cu póme, căḑură josŭ, între rîsetele sgomotóse ale soldaţilorŭ. Mario se ridică repede înfuriatŭ şi înjurândŭ ca unŭ căruşŭ, aruncà o privire plină de mâniă asupra animalului sĕu şi în curêndŭ şi observà causa, ce l'a făcutŭ pe măgarulŭ sĕ sară. Işĭ muşcà buzele, ameninţà cu pumnulŭ pe cei ce rîdeau cu hohotŭ şi începù sĕ-i înjure cum i-a venitŭ la gură. Aceste înjurăturĭ au fostŭ destulŭ, pentru-că se înfuriă pe soldaţĭ şi aceştiă îlŭ trântiră la pămêntŭ, îlŭ legară cobză şi-lŭ târâră în temniţa de sub Capitoliu, ca pe unulŭ ce a insultatŭ corpulŭ de gardă şi pe Sf. Părinte papa Gregoriu XIII, ce domnea pe vremea aceea. Asinulŭ, scăpatŭ de îndoita sa povară, galopà la Ariccia scuturândŭ din urechĭ, şi aduse rudelorŭ acestuia, sbierândŭ, trista veste, despre dispariţiunea stăpânului sĕu. Dér despre modulŭ cum dispăruse, nu putù spune.

Pagnotto nu zăbovi nicĭ unŭ momentŭ, de-ai face cunoscutŭ stăpânului sĕu despre reuşita planului, şi acesta se şi grăbi la Ariccia, pentru ca sĕ mângăie familia Romagnoli. Apărù éráşĭ ca sĕrmanulŭ grădinarŭ Giorgio Squaldi, la începutŭ în fiă-care sĕptămână, după aceea însĕ în fiă-care ḑi. Elŭ ḑicea, că servesce ca grădinarŭ în Vigna sub Marino. Elŭ luà parte viuă la mâhnirea socrilorŭ, sciu sĕ vorbéscă aşa de plăcutŭ cu mirésa părăsită — încâtŭ în fine trebuia sĕ-lŭ favoriseze. Pagnotto îi spuse bĕtrânului, că Giorgio e uniculŭ moştenitorŭ, Mario nu era nicăirĭ; mirésa se obicĭnuise cu visitele dese ale dibaciului şi blondului Giorgio — şi dela obiceiu până la amorŭ, se ḑice, că nu e mai departe ca dela códa ochiului dreptŭ, până la códa ochiului strângŭ.

Cine scie, ce s'ar fi întâmplatŭ, décă Letiţia într'o ḑi frumósă n'ar fi mersŭ la Roma, pentru ca sĕ vêndă verdeţurĭ pe piaţa Montanaro, faţă în faţă cu vechiulŭ teatru Marcellus. Tocmai era ocupată sĕ ude cu apa din fântâna din apropiere verdeţurile ei, ce începură sĕ se veştejéscă din causa arşiţei sórelui, când deodată eşi din palatŭ o trupă de cavalerĭ călărĭ — în fruntea lorŭ blondulŭ Giorgio îmbrăcatŭ în mătase, cu pene în pălăriă şi cu spada cavaleréscă la cópsă. Coşulŭ îi cădù din mânĭ. „Pentru numele feciórei“ ḑise ea cu voce înecată. „Ce e asta? Ore mĕ înşélă ochii? Spunemĭ, te rogŭ“, întrebà ea pe unŭ omŭ din apropiere „spune-mĭ, cine e călăreţulŭ pe calulŭ acesta frumosŭ, care tocmai acumŭ trece.“

„Ei, pe acela, îlŭ cunósce orĭ ce fată frumósă, întocmai după cum elŭ cunósce pe fiă-care fată frumósă. Este principele Orlando Savelli, tênĕrulŭ moştenitorŭ“.

Letiţia clătinà din capŭ fără sĕ ḑică nicĭ o vorbă — trebue că se înşelase. Atuncĭ se întórse principele înapoi şi şopti ceva unui servitorŭ dela pórtă — acestŭ servitorŭ nu era altulŭ decâtŭ urîtulŭ Pagnotto. Acum nu mai era îndoială — ea fuse înşelată în modulŭ celŭ mai ruşinosŭ, mirele ei a căḑutŭ jertfă înşelătorului.

Ca o nebună alergà Letiţia peste piaţă şi prin strade. Pasiunea femeilorŭ de sudŭ nu cunósce stavile. Inaintea ochilorŭ 'i se lăsà o céţă, 'i căḑu cârpa dela sînŭ, aculŭ de argintŭ din pĕrŭ, care undula ca şi nisce valurĭ negre. Fără voe ajunge la portă. Deja ajunse în Campo vaccino — când privirea ei rĕtăcită se opri la turnulŭ Capitolului şi o idea 'i plesni ca fulgerulŭ prin minte:

ajungerea scopului ei se va folosi numai de mijlóce legale, morale și culturale.

* * *

M. S. Regele Carolŭ. După cum spune „Timpulŭ" se va întórce în țéră Marțĭ, 15 Octomvre. M. S. va descinde la castelulŭ Peleșŭ.

* * *

Capela dela Mayerling, s'a sfințitŭ Mercurĭ în 21 Octomvre în presența împĕratului, a principesei de corónă Stefania și alțĭ dignitarĭ ai curții. Ceremonia a sĕvêrșit'o archiepiscopulŭ Dr. Gruscha.

* * *

Statistica emigranțilorŭ. După o statistică oficiósă din America, în decursŭ de ḑece anĭ (pănă la 30 Iunie 1891) *au emigratŭ din Ungaria la America 127,681* (94,243 bărbațĭ și 33,438 femei). Intre acești emigranțĭ au fostŭ 18,785 mai tinerĭ de 15 anĭ; 95,038 între 15—40 de anĭ, ér peste 40 de anĭ 13,858. Din statistică se vede, că emigrările *crescŭ din anŭ în anŭ.* De observatŭ e, că după acéstă statistică mulțĭ emigréză și din partea de dincolo de Laita, și anume din Boemia. Din Austria au emigratŭ cu totulŭ 226,038 de indiviḑĭ.

* * *

Proiectulŭ de lege lucratŭ de ministrulŭ românŭ alŭ domeniilorŭ cu privire la repausulŭ de Duminecă și sĕrbătorĭ, va fi supusŭ în curêndŭ, în desbaterile consiliului de miniștri.

* * *

Dinastii ce vorŭ sĕ se împace. „Pesti Hirlap" anunță următórea scire: „Familiile Obrenovicĭ și Karagĭorgevicĭ se vorŭ împăca încă în luna viitóre pe pămêntulŭ Ungariei în castelulŭ lui Rónay Dezsö din Kis-Zombor, prietinŭ bunŭ alŭ prințului pretendentŭ la tronulŭ sêrbescŭ Alecsie Karagĭorgevicĭ. In acestŭ scopŭ pe la începutulŭ lunei lui Novembre prințulŭ Alecsiu Karagĭorgevicĭ și cu regele Milan vorŭ merge la Kiș-Zomborŭ, precum și mai multe persóne distinse dintre membrii amênduror familii. Acéstă împăcare s'ar face la inițiativa lui Milan.

* * *

La uninersitatea din Budapesta s'au înscrisŭ pentru primulŭ semestru alŭ acestui anŭ 3513 de ascultătorĭ. Dintre aceștia suntŭ: 86 teologĭ, 1886 juriștĭ, 991 mediciștĭ, 343 candidațĭ de profesorĭ și 207 farmaciștĭ. Anulŭ trecutŭ numĕrulŭ ascultătorilorŭ a fostŭ 3502; pentru anulŭ acesta numĕrulŭ juriștilorŭ s'a sporitŭ cu 100, ér alŭ mediciniștilorŭ a scăḑutŭ cu 66. — Șcóle medii se află în Budapesta 12, și anume 7 gimnasii și 5 școle reale. La reale suntŭ înscrișĭ 2399, ér la gimnasii 3351 de elevĭ.

* * *

Concertulŭ de a séră datŭ de musica orășenéscă în sala hotelului Europa a fostŭ cercetatŭ de unŭ publicŭ alesŭ. Piesele au fostŭ viu aplaudate de publicŭ, cu deosebire piesa „Mandolinen-Ständchen", care la cererea publicului a trebuitŭ sĕ fiă repețită. — Cu acéstă ocasiune facemŭ observațiunea, că serviciulŭ hotelului lasă fórte multŭ de doritŭ.

* * *

Fómetea în Rusia. Se anunță din Petersburgŭ, că împĕrătésa Rusiei s'a înscrisŭ în capulŭ unei liste de subscripțiă pentru victimele fómetei din Rusia, cu suma de 60,000 de francĭ.

* * *

Atacațĭ de lupĭ. Deși timpulŭ e frumosŭ, totușĭ lupii începŭ sĕ umble prin unele ținuturĭ din țéră. Așa se scrie din Ianoshaza cu data de 19 Octomvre: Comerciantulŭ Valentinŭ era sĕ cadă pradă unorŭ lupĭ, carĭ l'au atacatŭ pe drumulŭ între Ianosháza și Koroko, dér din fericire nisce țĕranĭ, carĭ veneau pe drumŭ l'au scăpatŭ gonindŭ lupii de acolo.

* * *

Tĕrgulŭ de cai de alaltaerĭ de aicĭ a fostŭ slabŭ cercetatŭ de caii de rasă nobilă. O părechiă de armăsarĭ negri au fostŭ cumpărată cu 1000 de florinĭ. Vitele cornute și caii de muncă au fostŭ bine representațĭ, deaceea s'au și vêndutŭ multe.

* * *

Furtunĭ. In 20 l. c. au bântuitŭ marĭ furtunĭ în tótă Anglia. In Svedirland (Wales) a pricinuitŭ unŭ orcanŭ violentŭ esundarea unui rîu, în urma căreia s'a dărîmatŭ o biserică. Apoi în alte comune din comitatulŭ Wales au fostŭ dărîmate. La țĕrmurii mărei naufragiară mai multe corăbii.

Ḑiarulŭ „Kreuzzeitung" despre Ungaria.

Ḑiarulŭ „Kreuzzeitung" publică unŭ interesantŭ articulŭ asupra stărilorŭ din Ungaria, în care se dă atențiune cu deosebire alegerilorŭ viitóre parlamentare. Numita fóiă se esprimă în modulŭ următorŭ asupra situațiunei:

„Pentru partida independentă oferă alianța cu oposițiunea moderată, care nu jertfesce nimicŭ din principiile ei, cu deosebire față de alegerile viitóre, o mare șansă de isbândă în aceste alegerĭ. Căcĭ toțĭ aceia, carĭ suntŭ nemulțămițĭ cu starea actuală a lucrurilorŭ din Ungaria și alŭ cărorŭ numĕrŭ e o legiune, chiar și décă vorŭ sta pe basa principiului monarchicŭ și pe nexulŭ ambelorŭ jumĕtățĭ ale monarchiei, prin alianța lui Apponyi cu stânga estremă, vorŭ urma cu consciința liniștită stindardulŭ celorŭ din 1848, și-i va cădé greu lui Apponyi în lupta în contra guvernului, care va merge acum, ca și la alegerile viitóre, pănă la estremŭ, se țină linia subțire a frontierei, ceea ce'lŭ desparte numai în modŭ teoreticŭ de aceia, carĭ nisuescŭ în modŭ atâtŭ de furtunosŭ independența deplină a Ungariei față de întréga monarchiă. Partida independentă nicĭ nu trebue sĕ învingă; ea trebue sĕ facă progrese și îndată e pusŭ în întrebare dreptulŭ publicŭ încheiatŭ totdéuna numai pe 10 anĭ. Décă în adevĕrŭ se va întêmpla casulŭ acesta, *atuncĭ și în Ungaria va deveni acută cestiunea naționalitățilorŭ*, și fitilulŭ periculosŭ, care se află îngrămăditŭ, atâtŭ printre Slavĭ câtŭ și printre Românii de sub coróna Sf. Stefanŭ, va conduce la esplosiune. *Căcĭ durere, în Ungaria nu esistă nicĭ unŭ singurŭ partidŭ pe partea maghiară, despre care s'ar puté susținé, că ar puté sĕ resolve cestiunea naționalitățilorŭ, ce din ḑi în ḑi ia dimensiunĭ totŭ mai marĭ, în sensulŭ, de a face dreptate popórelorŭ nemaghiare.* Din ce în ce totŭ mai adêncă devine prăpastia, care desparte maioritatea colosală a naționalitățilorŭ nemaghiare de naționalitatea predominantă în Ungaria, *și maghiarismulŭ e slăbitŭ prin desbinările politice*, și ceea ce este mai rĕu, că nu póte da unŭ imediatŭ ajutorŭ nicĭ în timpulŭ unui pericolŭ supremŭ; este destramată economicesce, *grațiă unui partidŭ, care pentru scopulŭ unei îmbogățirĭ fără consciință și din pofta de domniă din partea unei clice micĭ, abuséză de ideia propriă, națională și a asupritŭ pe celelalte popóre în modulŭ celŭ mai crâncenŭ.* Acésta va eși mai multŭ séu mai puținŭ la ivélă deja la alegerile viitóre și de aceea trebue sĕ urmărimŭ cu interesŭ încordatŭ prologulŭ parlamentarŭ alŭ acestora, care tocmai acum a începutŭ în parlamentulŭ maghiarŭ."

Congresulŭ naționalŭ bisericescŭ.

Continuămŭ după „Telegrafulŭ Rom." a reasuma agendele ședinței a VI-a, dela 7 (19) Octomvre, în următórele:

In acésta ședință s'a presentatŭ între altele unŭ memorandŭ alŭ preoțimei române gr. or. castrense ces. și reg. din armata regulată austro-ungară, prin care rógă și propune conlucrarea legală a stării și sorții necorĕspunḑĕtóre a acelei preoțimĭ castrense.

Comisiunea școlară prin referentulŭ sĕu Stefanŭ Velovanŭ, cu privire la datele statistice cuprinse în raportulŭ consistorului metropolitanŭ și în aclusele la acestŭ raportŭ, propune, ca consistorulŭ metropolitanŭ sĕ stărue a completa aceste date, evênd în vedere scopulŭ congresualŭ din sesiunea curentă, privitóre la datele statistice din raportulŭ consistorului metropolitanŭ ca senatŭ bisericescŭ, și indicândŭ causele, carĭ esplică regresulŭ eventualŭ, ce s'ar observa în cercetarea școlelorŭ, în numĕrulŭ edificiilorŭ școlare etc. S'a primitŭ propunerea, ca datele statistice asupre cercetării școlelorŭ sĕ se adune în modulŭ ca pănă acum, odată pe anŭ, câtŭ se póte mai esactŭ.

In ce privesce comunele bisericescĭ gr. or. fără școlă confesională, precum și acelea, carĭ n'au nicĭ o școlă, congresulŭ decide:

Consistorulŭ metropolitanŭ se însărcinéză a invita consistoriile eparchiale sĕ cerceteze cu deamĕnuntulŭ causele, carĭ sĕ opunŭ înființărei școlelorŭ în aceste comune și sĕ facă raportŭ procsimului congresŭ despre mĕsurile luate de fiă-care eparchiă pentru delăturarea acestorŭ pedecĭ.

In privința elaborării unui nou regulamentŭ generalŭ, care sĕ reguleze și administarea uniformă a afacerilorŭ învĕțămêntului în întréga provinciă metropolitană, se decide:

Congresulŭ aștéptă ca pertractările inițiate în obiectulŭ acesta sĕ se finaliseze, decĭ consistorulŭ metropolitanŭ se înserciné ză a presenta proiectulŭ sĕu la procsima sesiune congresuală.

Referitorŭ la aceea parte din raportulŭ consistorului metropolitanŭ ca senatŭ școlarŭ, care privesce ingerința incompetentă a ministrului de culte și instrucțiune publică a țĕrii, în afacerile judiciale disciplinare ale învĕțătorilorŭ dela școlele gr. or. confesionale, avêndŭ sĕ urmeze unŭ raportŭ specialŭ în obiectulŭ acesta, comisiunea propune și congresulŭ primesce a se amâna deciderea asupra acestei cestiunĭ, pănă se va presenta raportulŭ specialŭ.

La repețita representațiune adresată dlui ministru de culte și instrucțiune publică din partea consistorului metropolitanŭ, în scopulŭ de a esopera *respectarea limbei române, ca limbă de instrucțiune în școlele elementare de statŭ din comunele cu poporațiune română*, neurmând pănă astăḑi nicĭ o resoluțiune, Congresulŭ decide:

Consistorulŭ metropolitanŭ se însărcinéză a continua cu solicitarea; d'odată congresulŭ rógă pe Prea sânțiții archierei, ca ocasionalminte sĕ soliciteze causa și în persónă la ministeriu.

In necsŭ cu acestŭ decisŭ, deputatulŭ Dr. Georgiu Popa, face următórea propunere: „Consistorulŭ metropolitanŭ sĕ cerce a se informa, că organele și corporațiunile nóstre bisericescĭ: preoțĭ, comitetŭ parochialŭ, protopresbiter etc., ce au lucratŭ întru validitarea dreptului, ce li compete ca membrii respectivei comune civile, pentru a-șĭ alege limba de propunere în școla comunală poporală, și a-'i învia conformŭ interesului bisericescŭ". — Se transpune comisiunei școlare.

Sĕ mérgă la senatorulŭ, supremulŭ judecătorŭ alŭ Romei — elŭ trebuia sĕ-'i facă dreptate. Deja urcase scările abia resuflândŭ, când resună strigătulŭ: „Letițio, Letiția mea!" Ea se uită susŭ — o fată palidă și sĕlbatică o privea printre zăbrelele — ea recunoscŭ pe Mario alŭ ei — alergă spre elŭ, cuprinde cu mânile zăbrelele încrucișate, și-șĭ apără fața ei, aprinsă de furia și bucuriă tot-deodată, de ferulŭ celŭ rece. Lacrămile 'i curgeau din ochĭ și se rostogoleau pe obrajii ei aprinșĭ. Suspine, blăstămurĭ, strigăte de bucuriă eșiră printre buzele ei — 'i trebui multă vreme, până când 'i putŭ spune despre înșelarea a căreia victimă a fostŭ; convulsivŭ scutură elŭ zăbrelele — scârsnesce din dințĭ — ochii 'i scânteiă — se făcu palidŭ ca mórtea. „Rĕsbunare! Résbunare sângerósă!" ḑise elŭ cu vocea înecată de furiă. „Nu, sĕ nu mergi la senatorulŭ, Letițio. Creḑĭ tu, că îngâmfatulŭ nobilŭ are vre-unŭ sentimentŭ față de unŭ verme călcatŭ în picióre? Resbunare în contra fățarnicului principe! Trebue sĕ fiu liberŭ — încă astăḑĭ. Iute, fată dă-mĭ o pilă. Ascunde-o în coșŭ, și în trécâtŭ dămi-o prin zăbrele, când va suna óra de odihna soldațilorŭ de pază. La miezulŭ nopții voiu fi în Ariccia."

Elŭ și fŭ la mieḑulŭ nopții în Ariccia.

Principele călări în séra următóre la Ariccia însoțitŭ de Pagnotto-Mefistofeles, fără ca sĕ aibă nicĭ cea mai mică presimțire, că planulŭ sĕu e încrucișatŭ. Cu uimire observară, că casa lui Mario Camucci, care până acum fusese gólă, acum era splendidŭ iluminată și încunjurată de ómenĭ. Copii săltau de bucuriă pe strade și aruncau în aerŭ táciunĭ aprinșĭ, ér în casă se auḑea musica și chiotele de bucuriă ale óspeților. Cei doi călărețĭ se uitară unulŭ la altulŭ. Deodată apărŭ bĕtrânulŭ Romagnoli, cu soția sa în ușă și salută pe noii venițĭ, dându-le mâna.

— „Ațĭ venitŭ tocmai bine, ca sĕ serbațĭ împruenă cu noi ḑiua acésta, amicilorŭ. Descălecațĭ și intrațĭ înlăuntru! Astăḑĭ e ḑiua de onóre a Letitiei nóstre. In nóptea trecută se întórse Mario acasă din blestămata Romă; a lânceḑitŭ destulŭ în închisóre bietulŭ Mario — și pentru ce? *Oh sanguinaccio di Dio*! — pentru-că a înjuratŭ pe soldații de pază. Astăḑĭ e nunta sa. Dér venițĭ înlăuntru?

„Haide principe" șopti Pagnotto stăpânului sĕu. „Fă față veselă. Reculegete — încă nu suntemŭ trădațĭ—n'amŭ pierdutŭ nimicŭ".

— „N'amŭ pierdutŭ nimicŭ?" ḑise Orlando încetŭ scârșnindŭ din dințĭ — „și ce mai putemŭ câștiga acum?"

— „Pe frumósa femeă — póte încă pe mirésa. Pănă la mieḑulŭ nopții mai e încă multŭ".

Tênĕrulŭ urmà pe ispititorŭ în cameră. Acolo juca tênĕra părechiă între strigătele de *evviva* ale óspeților. Cu capulŭ plecatŭ și cu brațele încrucișate juca Mario, înaintea miresei, care sălta înaintea lui cu ochĭ strălucitorĭ, Orlando se afla într'o mare agitare. Chinurile unui amorŭ refusatŭ, furia, și o poftă arḑĕtóre se încrucișau în modŭ sĕlbaticŭ în peptulŭ sĕu. Cu privirea încruntată și cu pumnii strânșĭ sta elŭ pe pragŭ. Vorbele mângăetóre ale lui Carlo treceau pe lângă urechile sale.

Joculŭ se terminase. Mario se apropià cu o mină liniștită de principe și-i mulțămi pentru onórea ce i-a făcutŭ. Nimenea nu putea ceti în trăsurile feței sale, ce se petrecea în inima sa setósă după rĕsbunare. Ochii Letiției schinteiau, când observà pe ipocritulŭ, dér reculegêndu-se repede se apropià de elŭ, vorbi câte-va cuvinte și apoi se duse ér lângă Mario.

Ghitara suna necontenitŭ, părechile dansatóre se învêrteau, ér óspeții ciocniau cu paharele pline cu vinulŭ spumegătorŭ din munții Albanĭ. Letiția se odihnì de jocŭ. Ca unŭ șérpe se strecurà Orlando îndĕrĕtulŭ scaunului ei. „Am meritatŭ acésta?" șoptì elŭ cu voce tremurătóre. „Ai pututŭ fi așa de falsă? M'ai făcutŭ sĕ sperŭ, că voiu fi fericită cu D-ta."

Incetŭ se întórse Letiția spre celŭ ce se ruga. Ochii ei schînteiaiu.

— „O, Letițio, ascultă-mĕ numai unŭ pătrarŭ de óră. Astăḑĭ — în îmbulzéla acésta nu ne va vedé nimenea — numai unŭ pătrarŭ de óră. Viéța, feri-

Botezulŭ Apponyiştilorŭ.

Biroulŭ de corespondenţe din Budapesta ni-a comunicatŭ ḑilele acestea, că partida lui Apponyi s'a botezatŭ din nou, numindu-se în viitorŭ *„partida naţională“* şi nu *„partida moderată“*, cum se numia pănă acum.

Conferenţa partidei Apponyiste în care s'a sĕvêrşitŭ acestŭ curiosŭ botezŭ, s'a ţinutŭ la 20 Octomvre şi a fostŭ fórte entusiasmată. Din punctulŭ de vedere alŭ ordinei, disciplinei şi entusiasmului, acéstă conferenţă merită atenţiunea nóstră şi de aceea reasumămŭ cuprinsulŭ ei aci:

Paulŭ Királyi, ca preşedinte, deschiḑêndŭ şedinţa ḑice, că acéstă conferenţă va fi de mare însemnătate pentru timpurile viitóre şi nu află mijlocŭ de-a puté începe mai frumosŭ acéstă conferenţă decâtŭ, prin aclamarea căldurósă a multŭ stimatului lorŭ conducĕtorŭ, dorindu-i viéţă lungă. (Vii şi prelungite aclamărĭ şi aplause).

Conte Albert Apponyi: Stimaţii mei amicĭ! Voi sciţĭ cu toţii, care este scopulŭ conferenţei nóstre de astăḑĭ. Va fi vorba despre numirea partidei (vii aprobărĭ), séu mai bine ḑisŭ, trebue sĕ cuprindemŭ sub o formă potrivită opiniunea, ce de multŭ a străbătutŭ în publicŭ. Dér voi sĕ fiţĭ cu indulgenţă faţă de mine şi sĕ nu aşteptaţĭ sĕ vĕ presentŭ nu sciu ce motivare sistematică; în ultimele trei ḑile eu, aşa-dicêndŭ, din óră în óră amŭ statŭ la pândă în lupta pentru causa nóstră şi astfelŭ nu m'am putută prepara pentru acéstă conferenţă. (Vii aclamărĭ). Dér nicĭ nu e lipsă de asta, deórece accentuezĭ din nou, după cum am ḑisŭ şi în dietă, despre o modificare a direcţiei partidei nóstre, séu despre o schimbare a programului ei nicĭ vorbă nu póte fi (Vii aprobărĭ). N'avemŭ ce lăsa din elŭ, n'avemŭ ce adauge la elŭ..

Dér décă nu-i vorba de programŭ nou, s'ar puté nasce întrebarea, că de ce trébă e unŭ nume nou? Rĕspundŭ:..

Décă reasumămŭ tendinţele, carĭ au caracterisatŭ partea esenţială a activităţii nóstre, veţĭ vedé, că acele se îndréptă spre puncte principale: spre *idea naţională maghiară* şi spre întărirea *statului naţionalŭ* înăîntru şi înafară, şi în legătură cu acestea, spre validitarea dreptarilorŭ de libertate ale cetăţenilorŭ, spre validitarea principiilorŭ liberalităţii nefalsificate. Astfelŭ şi numele trebue sĕ fiă astfeliu, sĕ dea espresiune direcţiunei naţionale şi liberale a acestei partide...

Acusiu Beöthy: Iubitulŭ şi stimatulŭ meu conducĕtorŭ! Amicii mei şi soţii mei de principii! Décă sunt îndrăsneţŭ de a lua cuvêntulŭ numai decâtŭ după vorbirea prea stimatului nostru conducĕtorŭ, causa este, că sunt mândru, că dela începutŭ şi până astăḑĭ am fostŭ tot-déuna membrulŭ şi muncitorulŭ modestŭ alŭ acestei partide şi pe basa acésta credŭ, că am unŭ titlu de dreptŭ de a lua cuvêntulŭ în acestŭ momentŭ pe câtŭ de momentuosŭ, pe atâtŭ de sĕrbătorescŭ.

După ce a încetatŭ partida nóstră Deak-istă, amŭ constituitŭ o partidă deosebită, amŭ constituitŭ prima oposiţiă parlamentară şi atuncĭ era obiceiulŭ la noi, ca partida sĕ ia numirea după loculŭ, ce-lŭ ocupau în dietă. Astfelŭ era „stânga mijlociă“ „stânga estremă“ şi „drépta estremă“. Noi ne-amŭ numitŭ „drépta estremă.“ După ce partida nóstră s'a sporitŭ cu elemente nouĕ, ne-amŭ numitŭ partida „unită“, mai târḑiu ne-amŭ numitŭ „oposiţia cu basă de dreptŭ publicŭ“; acéstă numire însĕ pressa a formulat'o altfeliu, numindu-o „aposiţia moderată“ şi acéstă numire a acceptat'o şi partida.

De atuncĭ însĕ lucrurile s'au schimbatŭ în modŭ esenţialŭ şi fiă-care partidă s'a silitŭ a-şĭ lua numirea după direcţiunea s'a politică...

De aceea, ḑice mai departe oratorulŭ, trebue sĕ luâmŭ şi noi unŭ nume, care sĕ esprime directiva politică a partidei nóstre, şi acéstă directivă a nóstră este: ideia naţională maghiară, politica cinstită şi liberalitatea. Noi vremŭ în adevĕrŭ sĕ facemŭ frontŭ acelui cesarismŭ alŭ partidei guvernamentale, care este adevĕrată hidră, căreia décă-i tai unŭ capŭ, crescŭ în loculŭ lui o sută...

Oratorulŭ propune în fine, ca partida sĕ nu se numéscă „liberală-naţională“, ci numai *„naţională“*, deórece atributulŭ de „liberală“ se subînţelege de sine, deórece dela regele S. Stefanŭ, în politica naţională maghiară, tot-déuna a fostŭ cuprinsă liberalitatea“ (Sic!). Mai doresce oratorulŭ eliminarea atributului „liberală“ şĭ pentru ca nu cumva sĕ se crédă, că ei ar voi sĕ facă concurenţă „liberalităţii“ partidei dela guvernŭ.

Speră Beöthy, că de acum înainte lumea nu va mai puté crede, că ar puté fi vorba de-o fusionare, a acestei partide cu partida guvernului. „Asta s'a isprăvitŭ“ — ḑise oratorulŭ — „deórece între noi va curge luptă pe mórte pe viéţă.“ In isbênda acestei lupte elŭ nu se îndoesce.

Albert Kovács: Ómenii suntŭ egalĭ înaintea legei (décă suntŭ Ungurĭ—Red.) şi suntŭ liberĭ (décă n'ar fi închişĭ la Seghedinŭ — Red.) E déră superflu atributulŭ de „liberalŭ.“ Nu este dóră nimenea în ţéră, care sĕ ḑică, că se póte guverna şi altmintrelea, decâtŭ în modŭ liberalŭ (Bravo! — Red.)

Iuliu Melczer, viceşpanulŭ comitatului Borsod: Crede şi elŭ, că e mai bine sĕ se numéscă acéstă partidă „naţională“ chiar şi din causă, că *în cuvêntulŭ ‚liberalŭ“ nimenea nu mai crede astăḑĭ în provinciă.*

Apponyi se alătură la propunerea lui Beöthy şi ḑice, că naţională este şi politica ce-o face partida „independentă şi dela 48“, dér pe când acéstă luptă pentru schimbarea basei de dreptŭ publicŭ, pe atuncĭ „partida naţională“ doresce a susţiné intactŭ pactulŭ dela 67.

Inţelegerea fiindŭ desĕvêrşită, preşedintele anunţă, că pe vechiulŭ stindardŭ alŭ fostei partide „moderate“ este inscrisŭ de astăḑĭ înainte *„partida naţională“* şi acestŭ nume îlŭ va purta în viitorŭ. (Aclamărĭ vii şi prolungite).

Ruşii despre situaţiă.

Ḑiarulŭ oficiosŭ rusescŭ, care apare la Bruxelles, *„le Nord“* publică asupra situaţiei generale unŭ remarcabilŭ articulŭ sub formă de corespondenţă din Petersburg.

Mai nainte de tóte oficiosulŭ *„le Nord“* notéză impresia escelentă produsă de discursurile din urmă ale d-lui *Freycinet*, carĭ, pe lângă că au arătatŭ adversarilorŭ Franciei şi le-au doveditŭ în chipŭ definitivŭ redobêndirea vechei influenţe internaţionale a acelei puterĭ, au fostŭ concepute în acelaşĭ timpŭ în nisce termenĭ capabilĭ de a linişti spiritele cele mai temĕtóre asupra intenţiunilorŭ sale.

„Acestŭ limbagiu a trebuitŭ mai alesŭ sĕ placă publicului rusescŭ, căcĭ Franţa folosindu-se de avantagiile sale actuale şi lucrândŭ pentru consolidarea situaţiunei sale, urméză tocmai sfatulŭ, pe care tot-déuna i l'a datŭ Rusia, de a deveni puternică pentru a-şĭ garanta propria siguranţă deodată cu menţinerea păcii europene.“

„Le Nord“ constată apoi, alăturĭ de acéstă notă „fermă şi pacĭnică“ şi unele note, pe carĭ le numesce discordante; astfelŭ ar fi fostŭ în Italia escesele celorŭ trei pelerinĭ, carĭ au provocatŭ o furtună de duşmăniă populară împotriva naţiunei vecine, în momentulŭ chiar în care acésta se pregătia sĕ glorifice memoria celui mai legendarŭ dintre patrioţii italienĭ; şi de asemenea în Germania, unde nisce oratorĭ socialiştĭ şĭ-au permisŭ cele mai necuviinciόse şi brutale atacurĭ împotriva Rusiei. „Dér, — adaogă oficiosulŭ rusescŭ, — întocmai după cum raportulŭ francesŭ n'a acordatŭ prea multă importanţă esplosiunei caracterului meridionalŭ, totŭ astfelŭ Rusia n'a datŭ nicĭ o însemnătate discursurilorŭ d-nului Bebel şi soţilorŭ sĕi.“

„Le Nord“ ḑice apoi că întêlnirea dintre d. de *Giers* şi d. di *Rudini* a fostŭ provocată numai şi numai de sentimente de prietiniă, carĭ esistă între aceştĭ doi ómenĭ de Statŭ. Ei declară absolutŭ falsŭ sgomotulŭ propagatŭ de pressa englesă cu privire la nisce pretinse negociărĭ pe de-o-parte cu România pentru nisce schimburĭ de teritorii, pe de altă parte cu guvernulŭ prusianŭ pentru încheierea unui nou tratatŭ de comerciu.

„Le Nord“ relevéză în sfêrşitŭ esagerările gazetelorŭ englezescĭ cu privire la crisa ce esistă actualmente în unele provincii ale Rusiei.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Şomcuta-mare, Octomvre 1891.

Incântaţĭ de resultatulŭ îmbucurătorŭ prestatŭ în cântările bisericescĭ şi naţionale din partea „Corului plugarilorŭ românì din Şoncuta-mare“, am deschisŭ încă în érna trecută o colectă, cu scopulŭ de a procura 13 costume căluşerescĭ pentru coriştii şi jocurile nóstre istorice naţionale „Căluşerulŭ şi Bătuta“. Scopulŭ doritŭ l'am ajunsŭ şi românaşii coriştĭ în dóuĕ rêndurĭ pănă acumŭ s'au produsŭ, spre mulţămirea tuturora.

Resultatulŭ colectei este următorulŭ: Nicolau Nilvanŭ preş. reun. nóstre de cântărĭ şi adv. 10 fl., Vasiliu Dragoşiu v-preş. reun. şi adv. 10 fl., Dr. Iosifŭ Farcaşiu med. cercŭ şi controlorŭ alŭ reun. 5 fl., Ieremie Raţiu not. op. 5 fl., Dr. Ioanŭ Farcaşiu adv. Deşiu 1 fl., Dna Regina Farcaşiu măr. Szabó 1 fl., Aug. Szabó pretore 2 fl., Vasiliu Buda cancelistŭ 1 fl., Gavrilŭ Buda prim. opid. 1 fl., Teodorŭ Blaga docinte 1 fl., Ales. Buteanŭ 1 fl., Petru Longinŭ înv. 1 fl., Eliă Popŭ înv. 1 fl., Ioanŭ Coza preotŭ 1 fl., Victorŭ Marcu adv. 1 fl., Vasiliu Indre protopretore 1 fl. Iuliu Leményi teologŭ 1 fl. Iosifŭ Popŭ cons. reg. adv. şi mare proprietarŭ 1 fl. Simionŭ Pintea preotŭ 2 fl., Eliă Aucşa not. cerc. 1 fl. Ioanŭ Balintŭ not. cerc. 2 fl. Iuliu Dragoşŭ preotŭ 2 fl., Carişti, dela o înmêntare, 2 fl., Vasiliu Buteanŭ 1 fl., Ioanŭ Buteanŭ perc. opid. 1 fl., Clemente Barbulŭ 2 fl., M. Mica 1 fl., Ioan Popŭ preotŭ 1 fl., George Popŭ de Băsescĭ 2 fl., Alimpiu Barboloviciu vic. Silvaniei 1 fl., Emericŭ Popŭ adv. Cluşiu 1 fl., Alexiu Berinde 1 fl., Ales. Popŭ jude reg. cerc. 1 fl. Vasvari preotŭ 1 fl. Dumitru Varna protopopŭ 1 fl., Andreiu Cosma 1 fl., Teodorŭ Popŭ protŭ 1 fl., Ioanŭ Sêrbŭ prot. 1 fl., Vasiliu Leşiu prof. prep. 1 fl., Alesandrŭ Coste, prot. 1 fl. nn. 30 cr., Maiorŭ 20 cr., nn. 40 cr. N. N. (de ḑece-orĭ fiă-care cu câte 20 cr. =) 2 fl. Leo Maiorŭ preotŭ 1 fl., Farkas 50 cr. C. Lucaciu 50 cr., Suciu adv. 1 fl., Vasiliu Mica not cerc. 1 fl., nn. 10 cr. nn. 10 cr., nn. 1 fl., x. y. 30 cr., Ioanŭ Boeriu invĕţ. în Gherla 1 fl., Andrein Antonu Arch. Diaconŭ în Gherla 1 fl., Stefanŭ Galea şefulŭ băncei „Trans“. în Cluşiu 1 fl.

Suma totală colectată face 89 fl. 40 cr. Vestmintele căluşerescĭ s'au procuratŭ dela d-lŭ Ioanŭ Lăzăroiu, comerciante în Orăscia, 13 costume a 8 fl. = 104 fl.

Eliă Popŭ.
învĕţ. şi Dir. corului plugarilorŭ.

Cununiă. D-lŭ *Mihaiu Baciu*, teologŭ absolutŭ şi d-ra *Lucreţia Anca*, se vorŭ cununa la 29 Octomvre st. n. 1891 în biserica gr. cat. din Chiraleşiu.

DIVERSE.

Decoraţiile în Franţa. La camera francesă s'a depusŭ unŭ raportŭ asupra efectivului esactŭ alŭ decoraţilorŭ pănă în ḑiua de 25 Mai 1891. După acestŭ raportŭ, erau la acea dată în viéţă 43,851 de membri ai „legiunei de onóre“, între carĭ 45 de militarĭ şi 12,458 civilĭ; marĭ crucĭ ai acestui ordinŭ erau numai 31,393 de militarĭ şi 14 civilĭ. Sumele carĭ sĕ plătescŭ anualŭ legionarilorŭ soldaţĭ (3,000 francĭ pentru marile crucĭ, 2,000 pentru marĭ oficerĭ 1,000 pentru comandorĭ, 500 pentru oficerĭ şi 250 pentru cavalerĭ) se urcă anualmente la 9,979,500 de francĭ. Numĕrulŭ autorizărilorŭ de a purta ordine străine a fostŭ în Franţa de 1162 în anulŭ 1890.

O societate pentru propagarea limbilorŭ străine. — Pe când „patrioţii“ noştri ungurĭ nu sciu ce sĕ mai născocéscă pentru ca sĕ stîrpéscă cu desăvêrşire orĭ-ce altă limbă de câtŭ cea maghiară de pe suprafaţa „globului unguresc“, pe atuncĭ este celŭ puţinŭ curiosŭ a semnala unŭ curentŭ cu totulŭ opusŭ ce se observă adĭ în Francia, şi în privinţa căruia cetimŭ următórele în „Revue Encyclopedique:

„Educaţia nóstră naţională presintă o lacună importantă, pe care sistemulŭ nostru de instrucţiă n'a putut'o face sĕ disparà pănă acum: nu şcimŭ limbĭ străine. De aci o adevĕrată inferioritate comercială pentru noi faţă de Germanĭ şi de Englesĭ, mai bine înarmaţĭ decâtŭ noi pentru viéţa practică. Dorinţa patriotică de a ne ridica din inferioritatea nóstră în acéstă privinţă a inspiratŭ ideia de a se fonda în Franţa o societate pentru propagarea limbelorŭ străine. Acéstă societate s'a constituitŭ sub patronagiulŭ unorŭ ómenĭ eminenţĭ, printre carĭ vomŭ cita pe d-nii Gréard, Levasseur, Leneint, Mérléres, Brisson, Jules Fery, Spuller etc.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

---

cirea mea atêrnă dela D-ta. Letitio te iubescŭ atâtŭ de ferbinte.“

Fata clătină în modŭ gânditorŭ din capŭ; dér apoi fără de veste ḑise cu voce aspră: „Ei, sĕ fiă. Părăsesce camera acésta. Aştéptă-mĕ într'o jumĕtate de óră la Porta Romana, a treia casă de aicĭ. Dute şi nu spune nimĕnui nimicŭ.“

Cu privirea radiósă de bucuriă, mulţămì Orlando pentru favorulŭ acesta neaşteptatŭ şi apoi eşì afară, luândŭ drumulŭ spre loculŭ de întêlnire. Cu privirea batjocoritóre îlŭ urmărì mirésa, schimbà încetŭ câteva cuvinte cu bărbatulŭ ei şi dispărù apoi în odaia de alăturea. Óspeţii se împrăsciară unulŭ câte unulŭ.

Principele aştepta la pórtă cu inima pălpitândă. O furtună mare se descărcà pe câmpiă; fulgerile se oglindau în suprafaţa mărei şi luminau deşarta Campaniă şi ruinele castelului Savelli, ce se ridica ca o siluetă la pólele munţilorŭ.

Posesorulŭ lui privea sinistru spre casa lui Mario. Trecuse o jumĕtate de óră. „Sĕ mĕ fi trasŭ pe sfóră?“, murmurà elŭ încetŭ, „dér nu, ea îşĭ ţine cuvêntulŭ. Étă vine, îi cunoscŭ vĕlulŭ ei albŭ. — Letiţio! iubita mea!“

Cu braţele deschise alergà elŭ înaintea ei, o strînse cu pasiune la peptulŭ sĕu, dér se simţì apucatŭ de o mână musculósă şi unŭ pumnalŭ pĕtrunse în grumaḑii sĕi. Gâfăindŭ căḑù la pămêntŭ.

In diminéţa următóre, când găsise cadavrulŭ, fiă-care acusà pe reutăciosulŭ Pagnotto, — care îngrijitŭ de cele ce erau sĕ se întêmple în nóptea acésta, fugise din ţéră, — că acesta ar fi comisŭ asasinatulŭ. Că Mario Camucci, străvestitŭ în hainele miresei sale, ar fi comisŭ fapta, nu-i trecea nimenuia prin minte — căcĭ toţĭ vĕḑură pe fericita părechiă intrândŭ în camera nupţială, dér nicĭ nu sciau ce motivŭ l'ar fi putută induplecа sĕ comită omorulŭ. Abia pe patulŭ de mórte mărturisi crima sa.

Marchisulŭ.

Cursulu pieţei Braşovŭ.

din 23 Octomvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.27	Vênd.	9.30
Argintŭ românescŭ -	„	9 20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.28	„	9.32
Lire turcescĭ - -	„	10.50	„	10.55
Imperialĭ - - - -	„	9.50	„	9 55
Galbinĭ - - - -	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina“ 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	122.—	„	123.—
Mărcĭ germane - -	„	57.40	„	57.80

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 22 Octomvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	103.95
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	100 85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ - - - - - - - - - -	115.75
dto argintŭ - - - -	97.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune] - -	111.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei] - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	—.—
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	8?.40
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresců - - - - - - -	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguresců	141.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	130.25
Renta de aurŭ austriacă - - -	10?10
Renta de hârtiă austriacă -	91 45
Renta de argintŭ austriacă - - - -	91.45
Losurĭ din 1860 - -	136.75
Acţiunile băncei austro-ungare - -	1012.
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	325.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr -	280.—
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - -	5.58
Napoleon-d'orĭ - - - - -	9.32
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	57.80
Londra 10 Livres sterlinge - - -	117 40

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurtŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelé-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17	Tren de persóne	9.18	1.35
Braşovŭ	8.—		10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5 46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8:54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9 44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişu	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9 30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra. . .	4.30	11.25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu. . .	8 15	3.15
Sighişóra. . .	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedora—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3 —	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Brasov—Zĕrnescĭ

Braşov	5.45	2.58
Zĕrnescĭ	7.26	4.39

Zĕrnescĭ—Braşov

Zĕrnescĭ	8.—	5.20
Braşov	9.24	6.44

Braşov—S.-Georgiu

Braşovŭ	8.30	3.10
U zonŭ	9 43	5.23
S. Georgiu	10.23	5.03

S.-Georgiu—Brasov.

S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5 45
Braşovŭ	8.08	6 53

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.